

Yhteenveto Kouvolan yhteiskoulun oppilaille suunnatun kyselyn vastauksista

Onnettomuustutkintakeskus teki yhteiskoulun oppilaille onnettomuuspäivän tapahtumista internetissä. Kyselystä tiedottaminen tehtiin Kouvolan yhteiskoulun Wilma-järjestelmää hyödyntäen. Suunniteltu vastausaika oli 27.2–9.3.2014. Tiedonkulun katkoksen vuoksi kysely ei tavoittanut yläkoulun oppilaita suunnitellusti, joten vastausaikaa jatkettiin 6.4.2014 saakka.

Vastauksia kyselyyn tuli 150. Vastauksista yksi oli selkeästi asiaan kuulumaton, joten se poistettiin joukosta ennen yhteenvedon tekoa. Koulussa oli palon sattuessa noin 450 oppilasta, joten siihen verrattaessa kyselyn vastausprosentti oli 33.

Kysymykset oli jaettu neljään ryhmään; taustatiedot, tapahtumat 11.2.2014, jälkihoito ja muuta. Kunkin kysymyksen alla olevat vastausesimerkit on pyritty valitsemaan edustavasti erilaisista mielipiteistä.

1 Taustatiedot

1.1 Millä luokalla (yläkoulu) / vuosikurssilla (lukio) olet?

Kaikista vastanneista

- 13 % oli 7. luokalla
- 13 % oli 8. luokalla
- 10 % oli 9. luokalla
- 29 % oli lukion 1. vuosikurssilla
- 29 % oli lukion 2. vuosikurssilla
- 6 % oli lukion 3. vuosikurssilla

1.2 Olitko koulurakennuksessa tulipalon tapahtumapäivänä 11.2.2014?

Vastaajista 97 % oli rakennuksessa tulipalon tapahtuma-aikaan, vajaat 3 % samana aamuna, mutta ennen tulipaloa ja alle 1 % ei ollut kyseisenä päivänä koulurakennuksessa.

1.3 Oletko saanut koulutusta tai muuten tutustunut yhteiskoulun turvallisuudesta annettuihin ohjeisiin?

Vastanneista 86 % kertoi saaneensa koulutusta tai muuten tutustuneensa turvallisuudesta annettuihin ohjeisiin. Yleisimmin tietoa ja koulutusta oli saatu poistumis- ja kaasuvaaraharjoituksissa sekä omatoimisesti tutustuen luokkien ovissa olleisiin turvaohjeisiin. 11 % vastaajista ilmoitti, ettei ole saanut koulutusta tai tutustunut asiaan.

- *Luokissa on seinällä/ovessa ohjeet, jotka olen lukenut joskus*
- *Paloharjoituksia vuosittain + ohjeet luokkien ovissa*
- *Pelastusharjoitus, Kaasu- ja tulipalovaaraan*
- *Olen osallistunut NouHätä-kilpailuihin*
- *Osallistunut paloharjoituksiin ja havainnut esim. keltaisia poistumisreittiohjeita ja niitä heijastimia¹*
- *Koulun turvallisuusohjeet on kerrattu joka vuosi paloharjoituksissa*
- *Ei oltu kerrottu mitään.*
- *Olen rakennuksessa ensimmäistä vuotta, enkä ehtinyt vielä tutustua niihin*
- *En ole ollut koulussa silloin*
- *En ole ihmeemmin paneutunut asiaan*

¹ Koulussa oli käytössä luokahuoneiden oviin asetettavat heijastimet, joilla viestitään pelastajille, että koulun henkilökunta on tarkastanut kyseisen luokan ja se on tyhjä.

1.4 Oletko ollut mukana koulussa järjestetyssä poistumisharjoituksessa?

Vastanneista 87 % oli ollut mukana poistumisharjoituksessa. Mukana olleista lähes kaikki ilmoittivat ajankohdaksi edellisen harjoituskerran syksyllä 2013. Harjoitukseen osallistumattomuuden syitä oli usein poissaolo koulusta tai päällekkäisyys jonkin muun kuten esimerkiksi ylioppilaskirjoitusten kanssa. Vastauksissa osallistumattomuuden syyksi oli myös kerrottu, ettei harjoitushälytys ollut kuulunut luokkaan.

- *Syksyllä 2013*
- *Aika kouluvuoden alussa en muista tarkkaa aikaa*
- *Silloin kun Kouvolassa oli suuronnettomuusharjoitus*
- *En muista muuta kuin sen kaasujutun jossa mentiin yläkertaan*
- *Viimeisin harjoitus tapahtui englannin ylioppilaskirjoitusten kanssa samana päivänä, joten en osallistunut, eli nähtävästi olin 2. vuosikurssilla osallistunut noin vuosi sitten.*
- *En ainakaan muista olleeni tällaisissa harjoituksissa*
- *Olin paloharjoituspäivänä kipeänä*
- *Paloharjoitus ei kuulunut meidän luokkaan*

2 Tapahtumat 11.2.2014

2.1 Havaitsitko koulurakennuksessa poikkeuksellista hajua, käryä, savua tai muuta outoa tuoksua ennen tulipaloa?

Vastanneista 48 % kertoi havainneensa koulurakennuksessa poikkeuksellisen hajun. Hajuhavaintojen ajankohdat asettuvat aamupäivään alkaen noin kello yhdeksästä. Hajuhavaintoja oli liikuntasalista, aulasta ja portaikosta. Vastanneiden kuvailuista käy ilmi, että haju oli poikkeuksellinen ja vaikeasti määriteltävissä. Moni kuvaili hajua pistäväksi ja kitkeräksi, ja osa vastaajista kertoi sen aiheuttaneen päänsärkyä ja huonoa oloa.

- *Semmoista pistävää. Hajun haistoi jo kun tuli pääovista sisään ensimmäisen tunnin jälkeen.*
- *Kitkerää hajua rappukäytävissä, ajateltiin sen olevan uutta pesuainetta jolla on pesty lattiat.*
- *Salin kohdalla ihmettelimme kaverini kanssa outoa sähköistä hajua.*
- *Haju oli pistävä ja kemikaalimainen, olisi voinut tulla kemian luokasta.*
- *Kloorin hajua luokkaan 37 johtavassa käytävässä*
- *Omituinen haju*
- *Liikuntasalin ovien ympäristössä hajua, joka muistutti spraymaalin ja tärpätin hajuja yhdessä*
- *Portaikossa mentäessä ruokalaan erikoista hajua, muistutti jotain kemiallista*
- *Liikuntasalissa oli sellainen kärvähtäneen akun haju.*
- *Kun tulin ulos luokasta, käytävässä oli omituinen, pistävä, hieman voimakkaan hajuveden kaltainen haju.*
- *Aamulla tuntunut käry oli melkein kuin liiman hajua. Siis sähkökatkun ja liiman risteytys.*
- *Todella paha hajua, vähän niin kuin palaneen muovin hajua, mutta ei kuitenkaan. Haju oli vahvimmillaan ruokalaan mennessä ja aulassa liikuntasalin edessä.*

2.2 Havaitsitko koulurakennuksessa jotain muuta poikkeuksellista ennen tulipaloa?

Vastaajista 8 % kertoi havainneensa jotakin muuta poikkeuksellista ennen tulipaloa. Monet vastaajista kertoivat tässäkin kohdassa oudosta hajusta tai sen että muut olivat kertoneet heille

siitä. Useat ruokalassa olleet ovat kuulleet pamahdusta tai kolahdusta muistuttavan äänen hetkeä ennen poistumiskäskyn kuulutusta. Myös savun leviämisestä on tehty havaintoja.

- *Olin ruokalassa ja kuulin pamauksen, sen jälkeen lähdettiin ulos.*
- *Vain hetkiä ennen evakuoitumiskäskyä olin ruokalassa. Kuulin kohahdusta tai kumahdusta muistuttavan räjähdysmäisen äänen.*
- *Monet valittivat alakerrassa paha hajua.*
- *Ruokalan ilmastointiaukosta tuli savua tms.*
- *Siellä oli oudon hiljaista*

2.3 Missä olit saadessasi kehotuksen tai käskyn poistua rakennuksesta tai havaitsit, että pitää poistua?

Vastaajista 71 % ilmoitti olleensa luokissa. Kaikkiaan 30 % oli ollut pääovien sisäänkäynnin tasossa olevan ensimmäisen kerroksen luokissa. Toisen kerroksen luokissa oli 30 % ja pohjakerroksessa 11 %. Muualla olleista suurin joukko (18 %) oli ruokalassa. Vastanneista 8 % oli muissa paikoissa kuten muun muassa aulassa, portaikossa tai pommisuoja/varastossa. Runsaat 3 % vastaajista ei ollut tapahtuman aikaan koulurakennuksessa.

- *Olimme tunnilla (luokassa 49) juuri lähdössä syömään, kun avasimme luokan oven ja näimme savua. Emme ensin tajunneet kuinka toimia ja menimme takaisin luokkaan, mutta hetken kuluttua tajusimme poistua*
- *Olin luokassa 32 äidinkielen tunnilla kunnes ovelle tultiin huutamaan, että pitää poistua.*
- *Olimme luokassa 38 johon kuulutus ei kuulunut. Kuulimme ääniä käytävältä, mutta luulimme äänien tulleen lukiolaisista, joilla oli ruokailu. Lopulta haistoimme savun (oli myös vaikea hengittää) ja huomasimme Sumulaakson kentällä olleet muut oppilaat. Lähdimme sitten katsomaan oliko kaikki kunnossa, ja kun avasimme luokan oven, niin koko aula oli lattiaan asti savussa. Palomiehet hieman ihmettelivät kun tupsahdimme keskelle sammutustöitä.*
- *Olin luokassa 23, eli lähellä ala-aulan ulko-ovea. Luokkaan kuului ala-aulasta tullut kuulutus. Opettajan kasvot nähdessäni tajusin heti, että oli oikea tapaus kyseessä.*
- *Olin ruokalassa ruokajonossa. Kuulimme pamahduksen, jonka jälkeen katon raoista alkoi tulvia savua sisään. Sen jälkeen tuli kuulutus, että poistukaa rakennuksesta välittömästi.*
- *Olin istumassa hyppy tuntia naulakolla, kun näin paksun mustan savupilven tulevan ulos liikuntasalista.*
- *Olin aulassa kävelemässä alakertaan ruokalaan. Havaitsin itse että koulusta pitää poistua, kun näin valtavan savupilven räjähtävän aulan yläosasta.*
- *Olimme parin muun abin kanssa alakerran pommisuoja tekemässä penkkarikoristeita, eikä sinne kuulunut ilmoitusta, hälytystä, pamahdusta, kehotusta ym. Onneksemme satuimme lähtemään syömään klo 11.48, jolloin tajusimme poistua rakennuksesta huomattessamme salin ikkunoista tulevat lieskat.*
- *Olin jäähallissa liikuntatunnilla, ja luokkalainen tuli kertomaan, että koulu on tulella.*

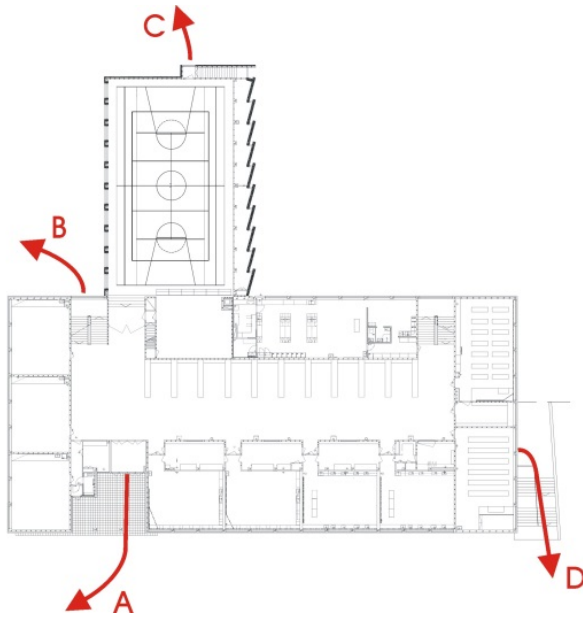
2.4 Kuulitko keskusradion välityksellä annetun poistumiskehotuksen?

Kaikista koulurakennuksessa olleista vastaajista 51 % kertoi kuulleensa keskusradion kautta annetun poistumiskehotuksen. Luokissa olleista 44 % ilmoitti kuulleensa kuulutuksen. Poistumiskehotuksen kuulohavainnot ja havaitsematta jäämiset keskittyvät tiettyihin luokkahuoneisiin. Puolessa luokkahuoneista enemmistö oli kuullut kuulutuksen ja puolessa ei. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 21 eri luokkahuoneessa. Osa oli kuullut sen luokkiin käytävältä ja osassa luokista kaiuttimen hiljaisen voimakkuuden takia vain sen läheisyydessä istuneet.

Aulassa tai portaikoissa olleista valtaosa (80 %) ilmoitti, ettei kuullut kuulutusta. Tilanteen varhaisessa vaiheessa itse havainneet ovat voineet ehtiä poistua rakennuksesta ennen kuulutuksen antamista.

2.5 Mitä kautta poistuit rakennuksesta?

Vastaamisen tueksi oli koulun pohjapiirros, johon oli merkitty tavanomaiset poistumiskohdat. Lisäksi oli vaihtoehto muu, niille jotka poistuivat muuta kautta. Koulurakennuksessa olleista vastaajista ensimmäisen kerroksen pääoven kautta (A) poistui 72 % ja Sumulaaksonkadun puoleisesta pohjakerroksen ovesta (B) 27 %. Yhdessä vastauksessa poistumiskohtaksi oli merkitty (C). Poistumiskohta (D):n kautta ei poistunut kukaan vastanneista.

2.6 Haittasiko savu poistumistasi rakennuksesta?

Koulurakennuksessa tapahtumahetkellä olleista vastaajista 31 % kertoi savun haitanneen heidän poistumistaan rakennuksesta. Vastaavasti 69 % koki, ettei savu haitannut heidän poistumistaan. Savun haitanneeksi kokeneet kuvailivat asiaa seuraavien esimerkkien tapaan.

- *Savua oli paljon yläkerrassa, kumarruin alas, jotta en hengittäisi sitä.*
- *Luokasta lähtiessä koko aula oli savun peitossa, kattolamppuja ei näkynyt kun savu oli niin sankka. pidin naaman edessä kättä ja juoksin kumarassa ulos.*
- *Hieman silmiä kirveli.*
- *Ei savu, mutta sen haju oli niin voimakas, että hengitin kankaan läpi.*
- *Savu oli jo tiheää poistuessamme ja tuhkaa leijui sen seassa isoina lempareina.*
- *Aula oli täynnä savua, pidätin hengitystäni. Matka ei ollut pitkä, joten haitta oli vähäinen*
- *Aiheutti lievää yskimistä*
- *Juoksin luokasta naulakoille hakemaan takkia enkä nähnyt enää mitään ja pyörrytti kovasti, sain kuitenkin takkini haettua mutta heti luokasta päästyäni näkökenttä oli sumea.*
- *Ei nähnyt kuin ulko-ovelta tulevaa valoa, muuten näkyvyys oli keho.*
- *Savu haittasi hengittämistä ja rupesi heikottamaan ja pyörryttämään.*

2.7 Milloin ja missä paikassa havaitisit savua ensimmäisen kerran?

94 % rakennuksessa tapahtumahetkellä olleista oli havainnut savua. Savuhavainnot on pääosin tehty poistumisen yhteydessä ja havaintohetkellä on ollut jo selkeästi savuista. Hajuhavainnot on tehty hieman aikaisemmin. Aulassa olleet tai sen kautta kulkeneet ovat havainneet liikuntasalin ovien yläpuolella olleen urkuparven kautta tulevan savun. Savua on levinnyt myös muun muassa ilmanvaihtokanavien kautta.

- *Naulakoiden alueella oli ohut, vielä siedettävä savukerros. Salin oven yläpuolelta tuli paksu savupilvi.*
- *Kun luokan oven avasi, alakerran tilassa oli savua.*
- *Savua tuprutti ruokalan viereisille naulakoille ilmanvaihtokanavasta portaiden yläpuolella.*
- *Kuulutuksen jälkeen poistuessani luokasta.*
- *Avatessani luokan oven (tosin haistoin savun hieman aikaisemmin ollessamme luokassa)*
- *Poistuessani aulan kautta rakennuksesta.*
- *Kun poistuoin rakennuksesta, sitä tuli liikuntasalin ikkunoista.*
- *Yläkerrassa oli vankka savupilvi, joka oli nopeasti levinnyt alakertaan.*
- *Ensimmäisten oppilaiden poistuessa luokasta, vain lievää savun hajua oli ollut havaittavissa, mutta kun viimeiset poistuivat luokasta, oli aulassa jo sankka savu.*

2.8 Hidastiko tai haittasiko jokin seikka muuten poistumistasi rakennuksesta?

Rakennuksesta poistuneista vastaajista 34 % vastasi yhden tai useamman asian hidastaneen tai haitanneen heitä poistuttaessa. Joko omien tai toisten tekemä tavaroiden keruu tai miettiminen lähteekö hakemaan tavaroitaan kuten esimerkiksi takkia tai kenkiä oli hidastanut 17 % poistuneista. 12 % oli maininnut poistumisreitillä olleen ruuhkan hidastaneen heitä. 6 % vastasi ulkovaatteiden tai kenkien puuttumisen haitanneen ja 4 % kertoi auttaneensa toisia, jolloin heidän oma poistumisensa oli hidastunut.

- *Hain nopeasti juosten puuttuvat kenkäni. Ei se paljoa hidastanut/haitannut ulospääsyä*
- *Kävin hakemassa tavarani omalta naulakolta, mutta hätäpäissäni juoksin väärälle naulakolle. Minulla ei ollut kenkiä kun juoksin ulos.*
- *Osa keräsi tavaroita ja esimerkiksi kädessä olleet tavarat tekivät oviaukoista ahtaita ja hidastivat poistumista.*
- *Omien tavaroiden kerääminen, ulkovaatteiden puuttuminen.*
- *Ihmiset olivat ruuhkautuneet oven suulle, josta poistuoin. Tilanne vaikutti siltä, ettei hälytystä otettu tarpeeksi vakavasti.*
- *Jalkineiden puuttuminen*
- *Ei ollut kenkiä, takkia...ei mitään !! Ja pyörrytti niin paljon että jouduttiin kantamaan pois*
- *Koska naulakot olivat aivan matkan varrella, kiireisesti napsasin naulakolta takkini. Törmäsin myös luokkalaiseeni, joka kaatui törmäyksestä.*
- *Jouduin menemään hakemaan kengät muun ihmisvirran vastaiseen suuntaan.*
- *Keräsin luokassa kaikki tavarani, koska luulin että on paloharjoitus. Hain vielä naulakoilta takkini, koska ajattelin että kerkeän. Tiedän kyllä että niin ei saa tehdä. Pääovista oli vaikea päästä ulos tungoksen takia.*
- *Koputtelin luokkien oviin ja yritin saada ihmiset käsittämään, että pitää oikeasti lähteä nopeasti. En ehtinyt hakemaan kenkiä tai takkia. Ohjasin muutaman oppilaan ulos pääovien edessä*
- *Ystävälläni ei ollut kenkiä, joten pakotin häntä tulemaan reppuselkääni ja se hiukan hidasti matkantekoa.*

- *Tulin toisen henkilön kanssa alakerrasta, kun saimme kehotuksen poistua, mutta käännyimme yhdessä takaisin, sillä alakertaan oli vielä jäänyt kaksi muuta henkilöä. Emme itse päässeet alakertaan asti sillä portaissa tuli oppilasvirtaa vastaan, mutta sanoimme asiasta opettajalle joka kävi hakemassa alakertaan jääneet henkilöt.*
- *Emme saaneet tietoa ja havahduimme muistiinpanojen kirjoittamisesta vasta kun palokunta saapui, vielä tuon jälkeen olimme minuutteja luokassa, pakkasimme tavarat ja yritimme vakuuttaa opettajalle että rakennuksesta pitää varmaankin poistua.*

3 Jälkihoito

3.1 Millaista huolenpitoa sinulle tarjottiin rakennuksesta poistumisen jälkeen?

Rakennuksesta poistuneet joutuivat omien arvioidensa mukaan olemaan ulkona puolesta tunnista kahteen, kunnes saivat luvan siirtyä suojapaikkaan Kankaan koululle. Siellä muutamat vastaajat kertoivat saaneensa juotavaa, syötävää, vaatteita tai kriisiapua. 39 % vastaajista oli maininnut suojapaikan saamisen. 17 % vastasi, ettei heille tarjottu minkäänlaista huolenpitoa. Monet huolenpitoon liittyvät vastaukset koskivat vaatteiden saamista. Moni sai vaatteita lainaksi kavereiltaan, ja oppilaiden vanhemmat, sukulaiset sekä lähistön ihmiset olivat käyneet tuomassa lämpimiä vaatteita ja vilttejä vähissä vaatteissa oleville oppilaille. Vastaajista 31 % kertoi saaneensa vaatteita. Tavallisimmin lainaksi oli saatu takki tai kengät, ja useissa vastauksissa mainittiin paikalla myös jaetun liivejä ja vilttejä. Kavereiden antama vertaistuki tai lainamat vaatteet mainittiin 12 % vastauksista.

- *Itselleni ei tarjottu kentällä seistessämme mitään, vaikka olin ilman kenkiä sun muita ulkovaatteita, tosin ei niitä sillä hetkellä tajunnut edes käydä pyytämässä keneltäkään.*
- *Suhteellisen lähellä työskentelevä sukulaiseni tuli tuomaan lisävaatetusta, jotka loppujen lopuksi annettiin pelkissä t-paidoissa oleville kavereilleni.*
- *Lämmin takki ja hanskat.*
- *Kankaan koulun tilat n.30 min palon alun jälkeen. Siellä juotavaa*
- *Kaveri antoi juhla-kenkensä jalkaan ja toinen lainasi takkia.*
- *Kaverit ja muut koululaiset tarjosivat vaatteita, käsineitä, yms. Huolehdittiin toisistamme niin, ettei kellään ollut erityisen kylmä.*
- *En tarvinnut oikeastaan mitään. Lähdimme kaverini kanssa ostamaan ulkotakkeja, koska jouduimme odottelemaan kyytiä kotiin.*
- *Ei oikeastaan mitään. Vasta tunnin päästä vasta takittomat pääsivät sisätiloihin Kankaan kouluun.*
- *Iskä toi takin ja pari ylimääräistä kavereille jaettavaksi*
- *Kummini toi lämpimiä vaatteita ja kaverit tuki hyvin, sekä luokanvalvoja varmisti että olemme kunnossa.*
- *Tunnin oltuamme pihalla pääsimme sisälle. Sitä ennen ei kukaan tarjonnut mitään. Kankaan koululta lähtiessämme meille tarjottiin takkeja ja kenkiä. Kyseltiin onko kyytiä kotiin.*
- *Lämpimiä vaatteita tarjottiin, mutta minulla oli oma takki. Myös lämmin suojapaikka tarjottiin hetken odottelun jälkeen Kankaan koululta. Ne joilta kengät puuttuivat, pääsivät kuitenkin suojaan jo aiemmin.*
- *Suojapaikaksi parin tunnin päästä Kankaan koulu.*
- *Ennen Kankaan koululle siirtymistä meille tarjottiin joitakin vilttejä ja sitten Kankaan koululla saimme syödä jos halusimme.*
- *Äiti toi lapaset, peiton, toppatakin. Kankaan koulun tiloihin päästiin.*
- *Ei riittävästi lämpöliivejä 4/5 oppilaista paleltui. Sen jälkeen kankaan koulun salissa tiedottomana istumista ja kotiinlähdön luvan odottamista.*

- *Ensiapua ambulanssissa (happihoitoa), ja evakuointi Kankaan alakouluun*
- *Kaverini antoi minulle takkinsa ja Kankaan koululla sain vettä*
- *Pääsimme tulipalon jälkeen n. 45 minuutin jälkeen palosta Sumulaakson kentältä Kankaan koululle. Siellä saimme vettä ja kengät (jos puuttui). Sen jälkeen vielä kriisityöntekijät tulivat puhumaan palosta.*
- *Minulla oli vain t paita, annettiin hihatton liivi*

3.2 Saitko kriisiapua vielä saman päivän aikana? Kuvaile

58 % vastanneista kertoi että kriisiavun saantiin oli tarvittaessa mahdollisuus, mutta vastasi, ettei halunnut tai tarvinnut kriisiapua. 11 % ilmoitti saaneensa tukea kavereilta, perheeltä tai muilta läheisiltä. 9 % kertoi saaneensa kriisiapua ja jutelleensa kriisiavun työntekijöiden kanssa. Osa sai kriisiapua sitä kautta, että kriisiavun työntekijät olivat tulleet juttelemaan heille, kiersivät luokissa tai siten henkilöt osallistuivat järjestettyyn yhteiseen kriisitilaisuuteen. 19 % vastasi, ettei saanut kriisiapua. Syinä mainittiin esimerkiksi saatu lupa poistua ennen kuin kriisityöntekijät ehtivät tulla omalle kohdalle. Yleisesti vastauksista näkyi se, että halukkaille on ollut ammattimaista kriisiapua tarjolla, mutta monet kokivat läheisten kanssa keskustelun mieluisammaksi ja riittäväksi vaihtoehdoksi.

- *Apua oli tarjolla, mutta ei ollut tarvetta millekään avulle.*
- *Mahdollisuus oli saada, en nähnyt tarpeelliseksi.*
- *Halutessani olisin saanut, mutta koin pärjääväni ilmankin*
- *En saanut, koska saimme luvan poistua ennen kuin kriisiapuuhmiset tulivat meidän luoksemme.*
- *En, koska en jäänyt paikalle sitä varten*
- *En tarvinnut, mutta sain*
- *Kriisityöntekijä kiersi luokissa, jonka jälkeen sai lähteä kotiin*
- *En mennyt kriisitilaisuuteen Maria saliin*
- *Sain. Kankaan koululla evakuoinnin yhteydessä sekä seurakuntakeskuksella illalla.*
- *Sain sillä kriisipäivystäjät tulivat juttelemaan tapahtuneen jälkeen.*
- *En ammattilaisilta mutta kävimme tapahtumia läpi kavereiden kanssa*
- *En kokenut tarpeelliseksi kriisiapua ulkopuoliselta taholta. Kokoonnuimme ystävien kanssa kahvilaan ja keskustelimme tapahtuneesta.*
- *Kavereiden ja luokkalaisten kanssa tuli tapahtumaa puitua paljonkin, mutta ammattiapua en katsonut tarpeelliseksi omalle kohdalleni.*
- *Kriisiapua tarjottiin evakkopaikassa, mutta en kokenut sitä tarpeelliseksi. Läheisten kanssa asian puiminen oli tärkeää kriisiapua.*

3.3 Miten tärkeänä pidät seuraavana päivänä Kouvola-talolla pidettyä tiedotustilaisuutta? Kuvaile.

Vastanneista 75 % piti järjestettyä tilaisuutta tärkeänä. 15 % koki tilaisuuden hyödylliseksi, koska sai tietoa ja vastauksia. 5 % ei pitänyt tilaisuutta erityisen tärkeänä tai kokenut saavansa sieltä uutta tietoa.

- *Tilaisuus oli todella tärkeä! Ainakin minulle se toi jonkinlaista helpotusta, että meille oli suunniteltu tilat jossa jatkaa opiskelua ja penkkarit, wanhat ja musikaali saataisiin järjestettyä. Oli myös hyvä kuulla faktoja tulipalosta.*
- *Erittäin tärkeänä. Oli hyvä tietää, mitä koulussa oli tapahtunut ja miten tästä eteenpäin jatketaan, jottei mikään jää painamaan mieltä.*

- *Todella tärkeä, ilman sitä kaikki tieto mitä tulipalosta saatiin, olisi ollut tiedotusvälineiden kautta.*
- *Erittäin tärkeänä. Oli hyvä, että näimme kaikki kaverit ja opettajat, ja saimme kuulla faktoja koulupaloon liittyvistä seikoista. Kaikkien kokoontuminen yhteen paikkaan ja yhdessä oleminen vahvisti yhteenkuuluvuuden tunnetta entisestään.*
- *Turha, sillä siellä kerrottiin samat tiedot kuin mediassa päivää aiemmin. Lisäksi Wilmassa oli tismalleen samat asiat. Turha matkustus K-talolle.*
- *Pidin tilaisuutta tärkeänä, koska se auttoi hahmottamaan tapahtumien kulkua. Myös tulevaisuuden opiskelut yms. saivat selvennystä.*
- *Pidän sitä hyvin tärkeänä, koska tällaisen onnettomuuden tapahtuessa kaikki haluavat tietoa ja vastauksia. Mielestäni tilaisuudessa olleet henkilöt selittivät tapahtunutta todella hyvin ja erityisesti rehtorimme joka kaikesta huolimatta jaksoi valaa oppilaisiin ja henkilökuntaan positiivisuutta, olivat tärkeässä osassa.*
- *Minulle se oli tärkeää. Ei niinkään informaatio mitä sieltä sai, vaan yhteenkuuluvuuden tunne ja tieto, että kakki järjestyy.*
- *Melko turha, jonkin verran lisää tietoa tulipalosta mutta periaatteessa täysin turha.*
- *Tilaisuus oli mielestäni todella tärkeä ja hyvin toteutettu.*
- *Oli tärkeä ja hyvä tilaisuus koska sai selvyyttä asioihin, tosin kaupungin virkamiehen epäasialliset kommentit siitä kuinka koulun palo oli "hyvä" asia koska nyt "kouluverkkoasiaan saatiin omanlainen ratkaisu" olivat loukkaavia, tilannetajuttomia ja aiheuttivat tilanteeseen vain mielipahaa ja ärtymystä monelle.*
- *Tiedotustilaisuus oli todella tärkeä, meille kerrottiin tapahtuman faktat ja tarjottiin kriisiapua ja oli hienoa kuulla, että wanhat, penkkarit ja musikaali järjestetään. Myös kysymysten esittämisen mahdollisuus oli hyvä.*

3.4 Millaista muuta jälkihoitoa olisit kaivannut joko välittömästi tapahtumapäivänä tai myöhemmin? Kuvaile.

Vastanneista 6 % olisi kaivannut lisää jälkihoitoa. Vastauksissa nousi esille asiasta keskusteleminen ja parempi tiedonsaanti. Joissakin tapauksissa tarve jälkihoidolle oli ilmennyt vasta myöhemmin. 47 % ilmoitti, ettei olisi tarvinnut mitään muuta jälkihoitoa nyt saatujen lisäksi. Yhdessä kysymykseen vastaamatta jättäneiden kanssa tämä osuus nousee 88 prosenttiin. Kysymykseen vastanneista 5 % mainitsi, että olisi kaivannut evakuoinnin jälkeen nopeammin lämpimiä vaatteita, juomaa tai ruokaa.

- *Ei tule mieleen mitään mikä olisi jäänyt puuttumaan.*
- *En mitään muuta kuin tarjottuja.*
- *Jonkinlaista tilanteesta puhumista ym. En oikein osaa sanoa millaista. Onneksi musikaali on vienyt ajatuksia vähän muualle, joskin olen nähnyt parin viikon sisään aika monta tulipalopainajaista.*
- *En tarvinnut jälkihoitoa välittömästi tai myöhemminkään. Mielestäni kaikki järjestelyt niiden osalta sujuivat hyvin.*
- *Jälkihoito oli juuri sopivaa, sitä ei tyrkytetty jos sitä ei tarvinnut.*
- *En minkäänlaista, jälkihoito hyvin hoidettu, olisin tarvittaessa voinut hakea sitä.*
- *Oman luokan kanssa olisi voitu käydä tapahtumat läpi.*
- *Välittömästi lämpimiä huopia/takkeja niille joilla ulkovaatteet jäivät kouluun.*
- *Tapahtumapäivänä kriisiapua ei kokenut tarvitsevansa mutta muutaman päivän jälkeen kylläkin silloin tosin ei enää ollut mahdollisuutta apuun kuin soittamalla tai menemällä jonnekin.*

- *Ehkä esimerkiksi luokittain olisi voitu vielä käsitellä tapahtumia luokanvalvojan/ryhmänohjaajan johdolla.*
- *Ruokaa, koska koululounaalle emme ehtineet.*
- *Olisi ollut mukava jutella jollekin.*
- *En olisi kaivannut muuta, olin tyytyväinen saamaani jälkihoitoon.*
- *Ihmisille puhumista, mutta tuki oli järjestetty niin monimutkaisesti, että jäin siitä paitsi.*
- *Vettä olisi voinut saada*
- *Olisi nähty koulun sisälle*

4 Muuta

4.1 Mitä muuta tutkintaa mahdollisesti hyödyttävää voit kertoa? Vapaa sana.

Osa tähän kohtaan vastatuista asioista on liitetty aikaisempien kysymysten avoimiin vastauksiin, koska ne liittyivät kyseisten kysymysten asioihin. Monessa vastauksessa oli tarkentavaa kerrontaa tapahtumista tai havainnoista.

- *Olimme ystäväni kanssa luokassa, josta kukaan ei tullut meitä noutamaan, tai käynyt ovella huutamassa tai mitään! Jos ovi olisi ollut kiinni, ja meillä esim. musiikit päällä, emme olisi välttämättä kuulleet ollenkaan huutoja alakerrasta. Poistuimme rakennuksesta vasta koulun kellojen pysähtymisen jälkeen, lähes viimeisinä.*
- *Sitä vaan, että ruokalassa (pienempi puoli) alkoi täyttymään savulla ennen kuulutusta.*
- *Salissa ei ennen paloa havaittu savun hajua, eikä käry haissut millään tavalla tulipaloon liittyvästi.*
- *Kun olin ruokalassa kuulin miten jokin liikuntasalissa (hyvin painava) rosahti kovaa lattialle. Sitä seurasi kuin pienen räjähdysten kuuloinen ääni. Noin 2-3 minuutin kuluttua ilmastoinnista ruokalaan alkoi tulla vaaleanharmaan väristä savua.*
- *Minua ihmetytti mikseivät palohälyttimet soineet. Pelastumiseen vaikutti myös keskusradiosta tulleen ilmoituksen hiljainen ääni.*
- *Olin ulkona rakennuksesta ensimmäisten joukossa, joten selvisin aika vähällä. Tällaisten tapahtumien varalle harjoittelemamme tapaamispaikka pesäpallokenttä ei osoittautunut toimivaksi paikaksi, koska kaikki savu tuli sinne, mutta meidät ohjattiin nopeasti Sumulaakson kentälle.*
- *Liikuntasalissa olevaa hajua ei tunnistettu, mutta henkilökunta tutki syytä aktiivisesti.*
- *Kiitos henkilökunnalle suojelusta ja rauhallisuudesta. Erityiset kiitokset lukion rehtorille.*

Lisäksi kyselyssä pyydettiin lähettämään tai kuvailemaan palosta mahdollisesti olevia valokuvia, videoita tai muuta materiaalia.

Vastauksina saatiin joitakin valokuvia sekä kuvauksia tarvittaessa saatavilla olevasta kuva-aineistosta. Saadut kuvat olivat pääosin otettu Sumulaakson kadun puolelta, jonne läheiselle parkkipaikalle rakennuksesta poistuneet kokoontuivat. Kuvissa näkyy savuava tai palava liikuntasalin osa sekä myöhempiä vaiheita sammutustöiden edetessä. Kuvissa näkyy myös se millaisessa vaatetuksessa evakuoitujen poistuivat rakennuksesta. Monet poistuivat sisävaatetuksessa ja tyyppillinen asuste oli collegepaita. Osalla oli mukanaan ulkotakki, reppu tai laukku.

Yhteenveto Kouvolan yhteiskoulun henkilökunnalle suunnatun kyselyn vastauksista

Koulun henkilökunnalle tehtiin vastaava kysely kuin oppilaille. Kysymykset olivat monelta osin samoja, mutta henkilökunnalle suunnattu kysely sisälsi lisäksi kysymyksiä turvallisuuteen liittyvästä koulutuksesta ja ohjeistuksesta sekä toimimisesta ja työtehtävistä evakuoinnin yhteydessä.

Kysely toteutettiin internetissä ajalla 27.2–9.3.2014. Vastauksia tuli 27.

Kysymykset oli jaettu neljään ryhmään; taustatiedot, tapahtumat 11.2.2014, jälkihoito ja muuta. Kussakin ryhmässä olleiden kysymysten vastauksista on tekstiin koottu keskeiset asiat. Väliin on poimittu vastausesimerkkejä, jotka on pyritty valitsemaan edustavasti erilaisista mielipiteistä. Osassa kohdista useamman kysymyksen vastaukset on käsitelty yhdessä. Näissä kohdissa kysymykset ovat alussa peräkkäin.

1 Taustatiedot

1.1 Tehtävä koulussa?

1.2 Olitko koulurakennuksessa tulipalon tapahtumapäivänä 11.2.2014?

Vastanneista 24 oli opettajina ja kolme muuta koulun henkilökuntaa. Heistä 20 oli ollut koulurakennuksessa tulipalon tapahtuma-aikaan ja loput seitsemän samana aamuna, mutta ennen tulipaloa.

1.3 Oletko saanut koulutusta tai muuten tutustunut yhteiskoulun turvallisuudesta annettuihin ohjeisiin?

Kaikki vastasivat saaneensa koulutusta tai muuten tutustuneensa yhteiskoulun turvallisuudesta annettuihin ohjeisiin. Yleisimmin mainittuja esimerkkejä olivat vuosittain järjestetyt poistumisharjoitukset kokoontumispaikkoineen ja toimenpiteineen ja luokkien ovissa olevat turvaohjeet ja heijastimet².

- *Poistumisharjoitukset kerran vuodessa. Turvallisuusohjeet luokassa.*
- *Koululla on järjestetty yhteisiä poistumisharjoituksia, joiden jälkeen on annettu yhteinen palaute sähköpostitse tai palopäällikön toimesta koululla. Olemme myös keskustelleet opettajien kesken yhdessä siitä, miten harjoitus oli sujunut ja mitä mahdollisia virheitä olimme tehneet.*
- *Paloharjoitus, kaasuharjoitus*
- *Opettajanhuoneen seinällä on pelastussuunnitelma, jonka olen lukenut.*
- *Olen osallistunut poistumisharjoituksiin ja siihen liittyen lukenut sähköpostitse tulleet ohjeet poistumisesta, lähtilöjen varmistuksista jne*
- *mm.poistumisharjoituksia sekä lukenut turvallisuusohjeet, ea 1 ja ea 2 kurssit syksyllä 2013*

1.4 Oletko ollut mukana koulussa järjestetyssä poistumisharjoituksessa?

Vastanneista 25 kertoi olleensa mukana poistumisharjoituksissa, joista kaikki mainitsivat edellisen harjoituskerran olleen syksyllä 2013. Harjoituksesta pois olleet eivät olleet harjoituspäivänä paikalla tai olivat pitämässä tunteja muualla harjoituksen ajankohtana.

² Koulussa oli käytössä luokkahuoneiden oviin asetettavat heijastimet, joilla viestitään pelastajille, että koulun henkilökunta on tarkastanut kyseisen luokan ja se on tyhjä.

1.5 Oletko saanut alkusammutuskoulutusta?

Vastanneista 14 kertoi saaneensa jonkinlaista alkusammutuskoulutusta. Osalla koulutus oli muutaman vuoden takaa, mutta noin puolella jo vuosikymmenen tai lähes parin vuosikymmenen takaista.

- *1990-luvun lopussa*
- *Muutama vuosi sitten koulun pihalla harjoiteltiin alkusammutusta.*
- *Kesällä 2011, vapaa-aikaan liittyvä tapahtuma*
- *4-5 vuotta sitten*

1.6 Olivatko ennen 11.2.2014 tapahtunutta tulipaloa koulussa annetut turvallisuusohjeet ja järjestetyt harjoitukset mielestäsi riittäviä?

Vastanneista 25:n mielestä ennen 11.2.2014 tapahtunutta annetut turvallisuusohjeet ja järjestetyt harjoitukset olivat riittäviä. Useassa vastauksessa nostettiin kuitenkin esiin, että monet erilaiset pienet tehtävät kuten muun muassa tietokoneiden sammutus koettiin tositalanteessa vaikeaksi muistaa. Myös opetustilan vaihtuminen tunneittain vaikuttaa siihen että harjoiteltu tila voi olla eri kuin mistä tositalanteessa joudutaan poistumaan. Ne joiden mielestä annetut ohjeet tai harjoitukset eivät olleet riittäviä, nostivat esiin viereisten luokkatilojen varmistamisen ja muun toiminnan poistumistilanteessa tarkoittaen ilmeisesti poistumisen jälkeistä toimintaa ja tehtäviä.

- *Harjoitukset olivat joka syksy, kun taloon oli tullut uusia oppilaita.*
- *Ainoastaan heijastimen laittaminen luokan oven ulkopuolelle oli jäänyt epäselväksi: siitä ei ollut mielestäni yhteistä ohjeenantoa annettu.*
- *Turvallisuusohjeet kerrattiin joka lukuvuoden aluksi ja poistumisharjoitusten yhteydessä, lisäksi joka luokkatilasta löytyivät toimintaohjeet.*
- *Tiesin miten tulisi toimia. En kuitenkaan siinä tilanteessa osannut 'hallita ajatuksiani', joten esimerkiksi tietokone ja muut laitteet jäivät päälle sekä unohdin laittaa heijastimen oveen.*
- *kaikkein ei voi varautua, vaikka haluaisikin. Poistumisharjoitukset on ainakin käyty perusteellisesti läpi ja puitu myös jälkikäteen.*
- *Kyllä olivat, ongelmana on se, että luokka josta harjoitellaan on aina eri, koska opetustila vaihtuu tunneittain.*
- *Enemmän voisi painottaa sitä, että jokainen varmistaa viereiset luokkatilat. Nyt ovenpieleen laitettavat heijastimet eivät oikein toimineet tarkoitusta vastaavasti.*
- *Poistumisharjoitukset kyllä, muu toiminta tilanteessa epäselvää*

2 Tapahtumat 11.2.2014

2.1 Havaitsitko koulurakennuksessa poikkeuksellista hajua, käryä, savua tai muuta outoa tuoksua ennen tulipaloa?

2.2 Havaitsitko koulurakennuksessa jotain muuta poikkeuksellista ennen tulipaloa?

Henkilökuntaan kuuluvista kyselyyn vastanneista 11 oli havainnut koulurakennuksessa poikkeuksellista hajua ennen tulipaloa ja keskustellut asiasta muiden kanssa. Aluksi hajuhavaintoja oli liikuntasalissa, mutta hiljalleen haju levisi muihinkin tiloihin. Hajusta kerrottiin tuleen myös pahoinvointia ja pääkipua.

- *Salissa haisi lähinnä jokin pistävä kemikaali jo ennen yläkoulun ruokailua.*
- *Haistelin koulun liikuntasalissa yhdessä liikunnanopettajan kanssa outoa hajua. Se ei ollut palavan paperin, muovin tai muuntajan haju. Se oli semmoinen kemikaalimainen haju, kuin jokin liuotin. klo 11.15 kun lähdin opettajanhuoneesta sanoin lukion rehtorille, että nyt se haju tuntuu jo täälläkin.*

- *Luokkani ulkopuolella salin ovien luona oli outo haju, jonka haistoin juuri ennen yhtätoista tullessani syömästä ruokalasta. Kun menin pitämään tuntia klo 11.20, haju oli jo todella voimakas ja muistutti mielestäni jollakin tapaa palanutta muovia. Koska tiesin, että kiinteistönhoitaja ja lukion rehtori selvittivät hajun syytä, menin kuitenkin pitämään tuntia luokkaani.*
- *Olin liikuntasalissa klo 8 alkaen noin klo 10.50 asti pitämässä liikuntatunteja. Klo 8.00 salissa ei vielä haissut, mutta outo haju alkoi aamupäivän aikana vähitellen lisääntyä. Pyysin paikalle mm. rehtorin, joka soitti paikalle myös kiinteistönhoitajan sekä opettajia (5–6) haistamaan mistä haju mahdollisesti joutuisi. Tutkin itse myös kaikki salin varastot ym. enkä huomannut missään mitään erityistä oudon hajun lisäksi. ... Oma ajatukseni hajusta oli silloin, että joku maalaa jossakin esim. musikaalin lavasteita tai abit penkkarijulisteita ja haju tulee esim. ilmastoinnin kautta saliin. Missään vaiheessa en osannut yhdistää hajua minkäänlaiseen palamiseen. Hajusta tuli itselleni ja muutamille oppilaille vähän huono olo ja siksi avasin ikkunoita ja lopetimme tunnin noin viisi minuuttia normaalia aikaisemmin. Kiinteistönhoitaja ja rehtori jo tutkivat paikkoja löytääkseen syyn outoon hajuun.*

2.3 Missä olit saadessasi kehotuksen tai käskyn poistua rakennuksesta tai havaitisit, että pitää poistua?

2.4 Kuulitko keskusradion välityksellä annetun poistumiskehotuksen?

2.5 Mitä kautta poistuit rakennuksesta?

Henkilökuntaan kuuluvista kyselyyn vastanneista 13 oli pitämässä oppitunteja luokahuoneissa. Viisi heistä oli pohjakerroksen luokissa, kolme ensimmäisen kerroksen ja viisi toisen kerroksen luokissa. Muista koulurakennuksessa olleista yksi oli aulassa, kaksi ruokalassa ja neljä opettajanhuoneessa. Seitsemän vastanneista ei ollut rakennuksessa tapahtuma-aikaan. Rakennuksessa olleista 20:stä 15 kuuli keskusradion kautta annetun poistumiskäskyn. Rakennuksessa olleista 13 poistui pääovesta, neljä Sumulaaksonkadun puoleisesta pohjakerroksen ovesta ja kolme ruokalan/keittiön takaovesta. Kahdeksan henkilöistä kertoi, että savu häiritsi heidän poistumistaan rakennuksesta.

- *Hengittäminen oli hankalaa, yritin pidätellä hengitystä.*
- *Avattuani oven luokastani jäin ovelle ja varmistin oppilaitteni poistumisen, suljin oven ja siirryin seuraavan luokan ovelle, jolta varmistin opettajan poistumisen (oppilaat olivat jo poissa) ja tämän takia olin ehkä liian kauan savussa, jolloin meinasin oksentaa rapuissa.*
- *Ei nähnyt eteenpäin senttiäkään toisessa kerroksessa*
- *Hieman yskitti, mutta ei haitannut vielä näkyvyyttä.*

2.6 Haittasiko savu poistumistasi rakennuksesta?

2.7 Milloin ja missä paikassa havaitisit savua ensimmäisen kerran?

2.8 Hidastiko tai haittasiko jokin seikka muuten poistumistasi rakennuksesta?

Osa henkilökunnasta altistui savulle pidempään heidän varmistessaan luokahuoneita tai tehdessään tulipalotilanteen ohjeistuksen mukaisia toimenpiteitä savuisessa ilmassa. Vastanneista 12 mainitsi tämänkaltaisten muiden toimenpiteiden hidastaneen heidän poistumistaan rakennuksesta.

- *Hain luokan perältä, viereisestä tilasta omat vaatteeni. Tilassa sijaitsee ilmanvaihtokone, jonka sammutin palosuunnitelman mukaisesti koneen kytkimistä. Laitoin ilmanvaihtohuoneen oveen heijastimen. Samoin suunnitelman mukaisesti sammutin luokan sähköt yleiskytkimestä ja laitoin heijastimen oveen. Ruuhkaa ei ollut, käytävät olivat hiljaisia, savua tuli runsaasti urkuperven kautta, kun poistuin A ovesta.*

- *Jäin ala-aulaan seuraamaan oppilaiden poistumista. Tehtävänäni on valvoa poistumista oman luokkani edustalla. En kuitenkaan seisonut aulassa kauan: vain sen aikaa, etten enää nähnyt ketään missään. Oletin kuulutuksen kuuluneen kaikkiin luokkiin. Hengitin aulassa huivini kautta, koska savua oli jo niin runsaasti.*
- *Menin vielä sammuttamaan luokan sähkölaitteet (smartboard, tietokone, dokumenttikamera) sekä laitoin oveen heijastimen (sen näprääminen kollegan kanssa vei hetken).*
- *Lähitilojen tarkistus vei hieman aikaa (wc-kopit ja tyhjänä ollut auditorio), ovella oli myös hieman ruuhkaa*
- *Kävin sulkemassa ruokalan palo-ovet, jolloin kitkerä haju ja savu alkoivat jo käydä henkeen*
- *Suunnitelman mukainen alakerran tarkastus hidasti*

2.9 Miten varmistuit rakennuksen ulkopuolella siitä, että kaikki luokkasi oppilaat ovat päässet poistumaan?

Osalla opettajista muun muassa tulipalotilanteen toimenpiteiden tekeminen tai oppilaiden ulos siirtymisen varmistaminen auloissa vei aikaa, jolloin he jäivät jälkeen vastuullaan olleesta luokastaan. Myös ruokailuun lähteneet luokat poistuivat omatoimisesti ja heidät pystyttiin laskemaan vasta kokoontumispaikalla. Ryhmät pysyvät kuitenkin hyvin koossa ja opettajat pystyivät päiväkirjojensa ja oppilasluetteloiden avulla varmistamaan, että kaikki luokan oppilaat olivat päässeet poistumaan. Hyppytunneilla tai muuten ilman opetusta tapahtuma-ajankohtana rakennuksessa olleiden poistumisen varmistaminen oli hankalampaa.

- *Kokoontumispaikalla etsin oppilaat yhteen paikkaan ja yhdessä laskimme paikalla olijat. Kaksi oppilasta oli poissa sairaana. Toisesta oli jo huoltaja ilmoittanut ja toisen oppilaan kaverit tiesivät olevan kipeänä eikä ollut edellisillä tunneilla paikalla.*
- *Ohjausryhmän jäsenille lähetin tekstiviestin. Opetettavaa luokkaa ei tapahtumahetkellä ollut.*
- *Olin Sumulaakson kentällä ja kävin opettajia läpi tiedustellen, onko heillä kaikki oppilaat läsnä. Kun pääsimme Kankaan koululle sisätiloihin ja sain tietokoneen, joka on hallinnon verkossa, pystyin varmistamaan koulussa olleet opettajat ja heidän oppilaansa. Noin kello 14 tiesin, ettei yläkoululaisia jäänyt palavaan rakennukseen. saman tein myös lukion opiskelijoille. Tunneilla olleet olivat turvassa, mutta abeja tai hyppytunneilla olleita emme pystyneet siinä tilanteessa varmistamaan.*
- *Minulla oli mukana päiväkirja ja oppilasluettelo, ja pidin nimenhuudon kentällä kolme kertaa. Järjestin oppilaat lisäksi parijonoon.*
- *Keräsin ryhmäni, laskin oppilaat, soitin kahdelle tunnilta poissaolleelle ja kahden muun (toinen lähti lääkäriin ennen poistumista ja toinen oli opon luona) olinpaikan sain muilta oppilailta.*
- *Huusin oppilaita luokan nimellä, "luokka xx, tulkaa kaikki tänne". Osa oppilaista oli mennyt kauemmas ja pari oppilasta kävi hakemassa heidät siihen, missä me muut seisomme. Päiväkirjassa minulla on oppilasluettelot, joten sen avulla tarkistin että kaikki ovat läsnä. Tarkistin useampaan kertaan, koska pelkäsin, että joku olisi jäänyt jälkeen.*
- *Kehotin luokasta poistumisen yhteydessä oppilaita pysymään yhdessä. Välittömästi Sumulaakson parkkipaikalla varmistin, että kaikki ovat paikalla. Kaksi oppilasta puuttui, koska pesäpallokentälle ei voinutkaan jäädä savun vuoksi. Silloin oppilaat hajaantuivat. Nopeasti soitimme heille ja ryhmä pysyi koossa siitä lähtien.*
- *Valmistuin asiasta vasta Sumulaakson kentällä, kun otimme luvun. Luokka oli juuri lähtenyt syömään ja tuli itse kentälle. Olin tavannut ryhmän ensimmäisen kerran vasta ½ tuntia aiemmin, joten nimilista ei ollut käytettävissä heti, mutta lukumäärä täsmäsi*
- *Annoin oppilaiden mennä heti ulos ja jäin itse varmistamaan lähitiloja. Päädyin lopulta savuiselta pesäpallokentältä väärään suuntaan Urheilupuiston koululle sekalaisen oppilasjoukon kanssa ennen kuin kuulin käskyn mennä Sumulaaksoon. Vasta siellä näin*

luokkani, mutta siinä vaiheessa eivät pelastusviranomaiset olleet vielä käskeneet koota luokkaa kasaan ja laskea oppilaita. Kun käsky tuli, kokosin kaikki yhteen ja laskin että heitä on oikea määrä.

- *Meitä oli 2 aikuista. Minä edellä johdin joukkoa, koulunkäynninohjaaja tuli viimeisenä, oppilaat välissämme*

2.10 Mitkä olivat suurimmat erot turvallisuusohjeiden ja pelastautumisharjoitusten sekä todellisen tulipalon välillä? Mikä meni hyvin ja mikä huonosti?

Vastaajat pitivät suurimpina eroina turvallisuusohjeiden ja pelastautumisharjoitusten sekä todellisen tulipalotilanteen välillä muun muassa tulipalon nopeutta ja sitä kautta ajan vähyyttä poistua rakennuksesta. Vastauksista kävi ilmi, että harjoituksessa myös yleensä kerrotaan missä palaa, joten poistumisreitit on osannut valita sen mukaan. Parissa vastauksessa todettiin, ettei nyt tullut käytettyä lähimpiä tai vähiten savuisia poistumisreittejä. Harjoituksissa myös nimetään tietyt henkilöt huolehtimaan tietyistä asioista, mutta se ei toimi tositilanteessa, koska ihmiset eivät välttämättä ole samoissa paikoissa. Suurimpana ongelmana pidettiin sitä, että keskusradiolla annettu poistumiskäsky ei kuulunut kaikkialla, koska kaiuttimien äänenvoimakkuus oli niin hiljaisella tai kokonaan pois päältä. Kokoontumisalueeksi määritellyn pesäpallokentän savuisuus teki siitä huonon paikan ja poistuneet siirtyivät Sumulaakson kentälle. Varakokoontumisalueesta oli epätietoisuutta, joten siitä aiheutui paikoin sekaannusta ryhmien kokoamisessa. Rakennuksesta poistumisen ja kokoontumispaikalle kokoontumisen jälkeisiin vaiheisiin kaivattiin myös suunnitelmallisuutta ja selkeitä ohjeita. Monet myös totesivat, että tulipalotilanteen ohjeistuksen mukaisten pienten toimenpiteiden kuten esimerkiksi tietokoneen ja muiden sähkölaitteiden sammutus tai heijastinten laitto tyhjiksi varmistettujen luokkien oviin eivät tulleet tositilanteessa mieleen vaan tärkeintä oli saada kaikki ulos rakennuksesta. Osa harmitteli asiaa kuitenkin jälkepäin, koska heillä oli tieto, mutta se ei siirtynyt toiminnaksi.

- *Minut yllätti tulipalon rajuus ja nopeus. Selkeä ajattelu aidossa tilanteessa tuntuu puuroutuvan, joten oli hyvä, että asioita oli harjoiteltu ja toiminta tuli pitkälti automaattisesti.*
- *Poistuminen sujui hyvin harjoitusten vuoksi. Oppilaat pysyivät rauhallisina ja tiesivät mitä tehdä ja missä kokoontutaan. Eniten minua on häirinnyt se, että lukion luokista oli laitettu kaiuttimet pois päältä, vaikka tästä on ollut aiemminkin puhetta ettei kaiuttimia saa laittaa pois päältä, koska muuten hälytykset keskusradion kautta ei kuulu. ... Lisäksi ongelmana on se, että luokkaan opettamaan tuleva opettaja ei voi tietää sitä, että kaiutin on laitettu pois päältä, ellei hän satu asiaa tarkistamaan ennen tunnin alkua. Koulussamme opettajat kiertävät paljon luokasta toiseen ja siksi tieto kaiuttimien pois päällä olemisesta ei välttämättä kulje eteenpäin. Kaiuttimien poistaminen päältä aiheutti minusta suurimman vaaran ihmisille tulipalon aikana, ja se pitäisi huomioida.*
- *Turvallisuusharjoituksessa kerrotaan tilanteesta tarkemmin, esim. missä palaa. Tietenkin silloin tilanne on myös odotettavissa. Oppilaat osasivat poistua suorinta tietä ulos ja kokoontumispaikalle, se sujui harjoitusten ansiosta hyvin. Huonosti meni se, että harjoituksissa nimetään tietyt varmistajat huolehtimaan kerrokset tyhjiksi, vastaanottamaan pelastushenkilökunta jne. Nimetyt tehtävät eivät kuitenkaan tositilanteessa toimi, koska henkilöt saattavat olla eri kerroksessa tai luokassa (tai kokonaan poissa rakennuksesta) hädän hetkellä. Siksi harjoituksissa olisi hyvä rutiininomaisesti vielä varmistaa ainakin viereiset tilat. Nythän pariin luokkaan jäi ihmisiä. Jostain syystä myös kuulutukset eivät kuuluneet joka tilaan.*
- *...Sekavia olivat ohjeet Kankaan koulun ruokalassa. Niitä antoi ainakin kolme eri ihmistä ja niissä oli tulkinnan varaa. Esimerkiksi tuli ohje, että huoltajien pitää hakea oppilaat, mutta sitten sanottiin, että saa lähteä. Joten oppilaat lähtivät vauhdilla, enkä tiedä, menivätkö yksin vai hakiko joku.*

- *Todellisessa tilanteessa on epävarmempi siitä, että teinkö kaiken mitä piti (tietokoneen sulkeminen, ovien sulkeminen jne). Todellisessa tilanteessa tärkeintä oli saada omalla vastuulla olevat oppilaat ulos. Poistuminen sujui mielestäni nopeasti ja organisoidusti, mutta puutteita oli hälytyksen kuulemisessa. Kaiuttimia oli luokissa suljettu.*
- *Pelastautumisalueemme on keskuskenttä. Kun pääsimme sinne, oli se niin savun peitossa, ettei sinne voinut mennä. En tiennyt Sumulaakson kentän olevan vara-alueemme.*
- *Oleellisin ero oli se, ettei sovittua kokoontumisaluetta (pesäpallokenttä) voitu savun takia käyttää. Tämä aiheutti joksikin aikaa sekaannusta ryhmien kokoamisessa.*
- *Todellisessa tilanteessa ulkona koulun yhteinen nimenhuuto/tarkastus olisi voinut olla jämpimpi.*

3 Jälkihoito

3.1 Millaista huolenpitoa sinulle tarjottiin välittömästi rakennuksesta poistumisen jälkeen?

Koulun henkilökunnalla ja erityisesti opettajilla oli pitkän aikaa huolehdittavanaan oppilaita, vaikka he myös itse olivat kokeneet tulipalon tapahtumat. Myös useat opettajat olivat sisävaatetuksessa ja odottivat oppilaiden kanssa ohjeita ulkona Sumulaakson kentällä. Usean opettajan mielestä odottelu-aika sisävaatetuksessa oli melko pitkä siihen nähden, että heillä oli pitkään luokat koossa ja valmius lähteä siirtymään määrättyyn paikkaan. Pääosin opettajat ja muu henkilökunta kokivat että oppilaille ja heille ei tarjottu riittävästi huolenpitoa kokoontumisalueella.

- *Ei mitään. Olisin toivonut, että oppilaat olisivat päässeet siirtymään sisätiloihin nopeammin. Onneksi ei ollut pakkanen. Kuitenkin moni joutui olemaan liki tunnin sukkasillaan ja sisävaatteissa ulkona. Moni huoltaja toi oppilaille ja näiden kavereille vaatteita.*
- *Heti ei tarjottu mitään. Tunnin odottelun jälkeen meidät ohjattiin Kankaan koululle, jossa oli lämmintä. Joku jakoi liivejä mutta katsoin, että oppilaat ovat ensisijaisia silloin kun oltiin pihalla.*
- *Suojapaikka Kankaan koulun liikuntasalista, mutta siirtyminen sinne ohjattiin huonosti. Poukkoilimme oppilasporukan kanssa pitkin ja poikin tonttien pihoja, pensasaitojen läpi ja lauta-aitojen yli liukkailla sisäkengillä sohjossa. Olin myös epä tietoinen, olisiko oppilaita saanut laskea kentältä heitä hakemaan tulleiden huoltajien mukaan. (Kaksi lähtikin, toisella ei ollut kenkiä ja märissä sukissa alkoi tulla kylmä.) Kesken siirtymisen evakuointipaikka vaihtuikin kirjastosta Kankaan kouluun, osa oppilaista ehti mennä kirjastolle. Soittelin perään ja pyysin tulemaan Kankaalle. Liikuntasalissa tuli tunne, että jäimme sinne loukkuun, kun kukaan ei kertonut, mikä on tilanne ja milloin pääsee kotiin. Emme saaneet juomaa sinne, vessa onneksi oli käytössä. Myöhemmin, noin kello 14 pääsimme oppilaiden lähdettyä opettajanhuoneeseen, ja siellä oli vettä tarjolla.*
- *Tässä oli mielestäni eniten puutteita. Meitä pidettiin Sumulaakson kentällä hyvin pitkään, vaikka osalla oppilaista ei ollut edes kenkiä, takeista puhumattakaan. Paikalla olleelle palomiehelle ilmoitettiin hyvin selvästi, että opettajat olivat laskeneet oppilaansa monta kertaa ja kaikki olivat paikalla. Pelastuslaitoksen työntekijät tuntuivat olevan tietämättömiä siitä, mitä tilanteessa seuraavaksi olisi pitänyt tehdä ja mihin meidät pitäisi ohjata. Mitään 'huolenpitoa' meille ei tarjottu.*
- *Lähitalossa asunut naishenkilö toi peittoja ja takkeja.*
- *Tarjosin sitä itse muille, eli jaoin kaksiosaisen takkini oppilaille ja hanskat. Kankaan koululle pääsimme heti kun ryhmät oli saatu kasaan*

3.2 Saitko kriisiapua vielä saman päivän aikana? Kuvaile.

Useista vastauksista ilmeni, että oppilaiden päästyä lähtemään kotiin opettajille ja henkilökunnalle pidettiin Kankaan koululla erillinen tilaisuus, jossa oli tarjolla kriisiryhmän apua. Muutamat mainitsivat, että apua oli kyllä tarjolla, mutta he eivät ehtineet siihen tai tunteneet tarvitsevansa sitä.

- *En, siitä puhuttiin, mutta tuntui, että se oli suunnattu enemmänkin oppilaille ja me opettajat olimme tilanteessa auttamassa oppilaita. Tilanne oli niin surrealistinen, että keskittyi olemaan läsnä opettajana, eikä tilanteen uhrina tai palossa mukana olleen oman lapsen vanhempana.*
- *Kun kuulin palosta lähdin Kankaan koululle auttamaan oppilaiden rauhoittelussa. Kun oppilaat olivat päässeet kotiin kokoonnuimme opettajainhuoneeseen pikapalaveriin, jossa myös heti tarjottiin kriisiapua. En kuitenkaan heti tuntenut tarvetta keskustella tapahtuneesta.*
- *Kun oppilaat olivat lähteneet koteihinsa, me kokoonnuimme Kankaan koulun opettajanhuoneeseen, jossa oli läsnä erilaisia avuntarjoajia.*
- *Keskustelin oppilaiden ja työkavereiden kanssa. En kokenut vielä silloin tarvitsevani varsinaista kriisiapua. Kaikki tapahtumat olivat vielä liian lähellä.*
- *Kriisiryhmä tuli puhumaan opettajille vielä sen jälkeen, kun opiskelijat olivat poistuneet. Se oli mielestäni ihan hyvin järjestetty.*
- *Kyllä, Sokrin ja ennenkaikkea kirkon HeHun työ oli ammattimaista.*
- *Kriisiapua on tarjottu paljon heti ensimmäisestä päivästä lähtien ja työterveyshuollosta on otettu yhteyttä henkilökohtaisesti ja se tuntui hyvälle.*

3.3 Miten tärkeänä pidät seuraavana päivänä Kouvola-talolla pidettyä tiedotustilaisuutta? Kuvaile.

Seuraavana päivänä Kouvola-talolla pidettyä tiedotustilaisuutta pidettiin hyvänä ja tärkeänä asiana, koska tapahtumat ja asiat käytiin hetki hetkeltä läpi ja sai tietoa miten jatketaan eteenpäin. Tosiasioiden kokoamista ja kertomista pidettiin tärkeänä, mutta myös virheellistä tietoa levisi esimerkiksi luokkien ja tavaroiden vaurioitumisasteesta. Tilaisuuden jälkeen yhteiskoululla alkanut tavaroiden jakotilaisuus ja sen opettajilta vaatimat tehtävät tulivat joillekin yllätyksenä, eivätkä he olleet osanneet varautua siihen henkisesti ja sopivalla vaatetuksella.

- *Tiedotustilaisuus oli hyvä ja antoi selkeän kuvan tilanteen kehittymisestä. Sen jälkeinen tavaroiden jakotilaisuus tuli yllätyksenä, varsinkin kun ei ollut varustautunut seisomaan kolmea tuntia ulkona. Lisäksi se, että annettiin väärää tietoa ensin luokkani kohtalosta (tekstiililuokka menetetty kokonaan) sitten selvisi, ettei edes tiedetty, mistä luokasta on kysymys ja palomiehet totesivat sen kärsineen vain vesivahingoista.*
- *Se oli hyvä ja tärkeä. Saimme nähdä toisemme, keskustella, kuulla tosiasiat ja sen, miten tästä jatketaan.*
- *Todella tärkeä. Olisin kuitenkin ollut kiitollinen, jos etukäteen olisi tiennyt, että päivään kuuluu vielä ulkohommia pari tuntia. (Oppilaiden tavaroiden luovutus ja kirjaaminen.) Olisin osannut varautua ulkovarustein. Muutenkin jaksaminen oli siinä kohdassa aika minimissään, silloin olisi ollut enemmänkin huilaamisen paikka, kun yölläkään ei ollut saanut unta.*

3.4 Millaista muuta jälkihoitoa olisit kaivannut joko välittömästi tapahtumapäivänä tai myöhemmin? Kuvaile.

Vastauksissa nousi esiin joitakin asioita, joita opettajat ja henkilökunta olivat jääneet jälkihoidossa kaipaamaan. Pääosin jälkihoitoa koettiin olleen riittävästi tarjolla ja sen saatavuudesta oli kerrottu useaan otteeseen.

- *Olisin toivonut sinne tiedotustilaisuuden jälkeen jälkihoidon, mutta meidät ohjattiinkin jakotilaisuuteen. Sen jälkeen ainakin oma takki oli aika tyhjä etsimään apua. Lisäksi se jälkihoito järjestettiin seuraavalle viikolle opettajien pyynnöstä. Mielestäni jälkihoito olisi pitänyt olla mahdollisimman pian samalla viikolla, ilman mitään miettimistä koulutyöhön kuuluvana.*
- *Me pidettiin jälkipuinti ammattilaisten johtamana. Se oli myös tärkeää. Luulin jo käsitelleeni asian mutta tilaisuudessa huomasin etten ollutkaan.*
- *Ohjeistusta siihen, miten asiaa pitäisi käsitellä oppilaiden kanssa.*
- *Mielestäni jälkihoitoa oli riittävästi tarjolla ja siitä informoitiin useassa tilaisuudessa.*

4 Muuta

4.1 Mitä muuta tutkintaa mahdollisesti hyödyttävää voit kertoa? Vapaa sana.

4.2 Miten kehittäisit paloturvallisuutta kohentavaa koulutusta, tietämystä tai ohjeistusta koulussa? Vapaa sana.

Kehitysehdotuksina ja paloturvallisuutta koskevinä kommentteina henkilökunnan vastauksista nousi esiin niin toimintatapoihin, teknisiin järjestelmiin kuin tiedottamiseenkin liittyviä asioita.

- *Luokkien seinäkaiuttimet on pidettävä auki, tai ns. pakkosyöttö saatava toimimaan, vaikka kaiuttimet olisivat hiljaisella/kiinni. Kuuluttajan ei pidä aristella puhua kovalla äänellä hätätilanteissa.*
- *Mielestäni henkilökunta toimi sen mukaan kuin olimme harjoitelleet ja kouluttautuneet. Jos paloturvallisuutta harjoitellaan kerran vuodessa, niin toimimme siihen nähden hyvin. Heitän enemminkin pallon viranomaisille ja kaupungille, joka ei huolehdi omistamistaan tiloista ja niiden kunnosta. Jos koulun remonttilistalla on turvallisuutta parantavia asioita vuodesta toiseen ja niitä ei toteuteta rahoitusvaikeuksissa, niin kehittäisin paloturvallisuutta tätä kautta. Koulumme rehtorit ovat yrittäneet tuoda näitä asioita esille, mutta ilmeisesti tarvitaan katastrofi, jotta asiat etenisivät. Jos kaiutinjärjestelmä pettää tai ei toimi kunnolla, niin pitäisi olla jokin mekaaninen äänilaite, palokello tms. joka olisi tarpeeksi poikkeava herättämään huomion.*
- *Nyt luokkien ovissa oli poistumisreitti. Mielestäni siinä voisi olla myös muistutus mitä tämän luokan opettajan tulee tehdä hälytystilanteessa esim. tarkista luokan ** tilanne jne....*
- *Viereisten luokkatilojen varmistaminen.*
- *Automaattinen hälytysjärjestelmä olisi varmaankin antanut arvokkaita minutteja? Koulun palossa savu levisi sekunneissa. Keskusradion pakkosyöttö pitäisi opettaa kaikille. Kuka tahansa voi joutua kuuluttamaan poistumiskäskyn.*
- *...Monet asiat tiedotetaan sähköpostilla (esim. se heijastin), jolloin ne menevät ohi ja jäävät muun postin jalkoihin. Luetaan kerran ja poistetaan. Ehkä joku kokoustilanne olisi parempi tiedotuskanava....*
- *Tärkeää on jatkuva koulutus ja suunnitelmien päivittäminen - se pelasti meidät!*